

Indst. S. X B.

(1917).

Indstilling fra militærkomiteen angaaende anvendelse av det ved Stortingets beslutning av 11te august 1915 til anlæg av et torpedobatteri paa Rauø bevilgede beløp.

(St. prp. nr. 56 — 1917).

Til Stortinget.

I Stortingets bevilgninger av 11te august 1915 til fremskutte befæstninger i Kristianiafjorden er medtat et beløp av kr. 600 000,00 til et torpedobatteri paa Rauø.

Beløpet var opført av militærkomiteen efter sterk anbefaling av kommanderende admiral, kommanderende general, generalstabschefen og ingeniørgeneralen — under forutsetning av at dybdeforholdene m. v. ikke frembød for store vanskeligheter.

Herom henvises forøvrig til propositionen, hvori endvidere uttales :

»Som følge herav blev minevæsenet i skrivelse av 26de august 1915 anmodet om at anstille de fornødne undersøkelser og fremkomme med forslag for anlæg av et torpedobatteri paa Rauø.

Paa grundlag av undersøkelser, som marinens bygningsvæsen har foretat i terrænget, underrettet minevæsenet i skrivelse av 6te december 1915 om, at forholdene paa Rauø er meget litet gunstige for anlæg av torpedobatteri, likesom farvandet utenfor er meget langgrunndt, saa der ogsaa maa store sprængningsarbeider til for at skaffe fornøden dybde utenfor batteriet. Bygningsvæsenet og minevæsenet hadde paa det tidspunkt heller ikke oversigt over, hvilke beskyttelsesanordninger der vil kræves for at hindre, at den saaledes utdypede rende for torpedoskudbanen under storm gjenfyldes av grus, og for i det hele at sikre muligheten av torpedoskytning fra batteriet i al slags veir. Minevæsenet utbad sig derfor departementets bestemmelse om, hvorvidt videre arbeide skulde foretages i denne sak.

Under 14de februar 1916 anmodet departementet minevæsenet om sammen med bygningsvæsenet at anstille nye undersøkelser angaaende muligheten av at anordne et torpedobatteri i Kristianiafjordens ytre del.

Med minevæsenets skrivelse av 8de august s. a. er derefter indkommet et av bygningsvæsenet utarbeidet overslag over de grundarbeider, som maa til for et torpedobatteri paa Rauø, idet minevæsenet anfører, at man hverken paa denne ø eller andre steder kan bringe i forslag alternativer, som kan utføres med rimelige omkostninger, og samtidig kan ansees for tjenlige i heromhandlede øiemed.

Som det av bygningsvæsenets skrivelse vil fremgaa, maa man regne med, at omkostningerne ved grundarbeidene vil andra til ca. 6,5 mill. kroner, hvortil kommer selve torpedobatteriets anlæg, som av minevæsenet i juli 1914 er anslaaet til ca. kr. 250 000,00.

Under disse omstændigheter finder departementet ikke at kunne anbefale, at der skrides til anlæg av et torpedobatteri paa Rauø. Da der endvidere som oplyst heller ikke kan anvises andre steder, der er skikket for placering av et fast torpedobatteri, som kan svare til hensigten, vil departementet anbefale, at anlægget av det omhandlede torpedobatteri sløifes, og at forsvaret av den dype rende mellem minefeltene Rauø—Bolærne baseres paa anvendelse av undervandsbaater og torpedobaater som av junikomiteen og forsvarsdepartementet i sin tid foreslaaet (jfr. st. prp. nr. 67 for 1915) samt paa miner.

Det bemerkes, at man med den utvikling, som marinens minefabrikation har undergaat siden junikomiteens forslag blev avgitt, maa kunne paaregne ialfald at faa reducert bredden av den aapne rende mellom Rauø og Bolærne i betraktelig grad. Der er saaledes nu fabrikert miner for 200 m. dybde, og prøver med miner, som har 400 m. ankertaug, er i disse dage utført med godt resultat, hvorefter departementet har git bemyndigelse til at paabegynde fabrikation av 200 stk. miner av denne slags.«

Angaaende anvendelsen av det ved en even-

12
 tuel sløifning av torpedobatteriet ledige beløp foreslaar departementet, at det benyttes til bygning av en speciel mineutlægger, foruten de to, hvortil allerede bevilgning er git samt til fabrikation av miner.

Det fremholdes, at det er av betydning at ha til disposition det samme antal mineutlæggere, som der er minelinjer, for at utlægningen samtidig kan finde sted i samtlige linjer. Og de ældre mineutlæggere (omdannede kanonbaater) er ikke skikket til at anvendes sammen med de nye.

Forøvrig henvises til propositionen.

Komiteen skal uttale:

Det vilde være beklagelig, om man ved et forsvarsanlæg som det heromhandlede skulde være nødsaget til at gi avkald paa et saa effektivt forsvarsmiddel som torpedobatteriet efter samtlige sakkyndiges uttalelser maa antages at være. I saa henseende vil man særlig henwise til den ovennævnte erklæring (kfr. st. prp. nr. 67, 1915), fra kommanderende general, kommanderende admiral, generalstabschefen og ingeniørgeneralen som bl. a. uttaler:

»Torpedobatteriet med sin faste beliggenhet ved feltet, sin stadige kampberedskap og sit rikeligere ammunitionsutstyr vil i det hele tat være uavhengig av en række faktorer der i et kritisk øieblik vil kunne hindre baaters optræden og derved ha tilfølge at den hele 2000 m. brede rende ligger helt aapen. Rendens tilstedeværelse og dens bredde betegner ubestridelig et svakt punkt i det hele forsvar og dens torpedoforsvar maa derfor til enhver tid være uavhengig av de faktorer, der kan vanskeliggjøre baatenes optræden«.

Komiteen skal kun tilføie, at den, efter alt hvad der foreligger i denne sak, har faat et bestemt indtryk av, at selv om minernes utvikling fremtidig skulde tillate anvendelse i større dybder og derved indskrænkning av den aapne rende, vil den styrkelse av forsvaret, som et fast torpedobatteri gir, vanskelig kunne undværes.

Vistnok sees minevæsenet at ha erklært, at det hverken paa Rauø eller andre steder kan bringe i forslag tjenlige alternativer for anlæg av et torpedobatteri; men andre autoriteter sees ikke at ha uttalt sig om denne side av saken, og det kan neppe ansees utelukket

at man ved fortsatte undersøkelser skulde kunne paaavise et passende sted, hvor et batteri uten uforholdsmæssige utgifter kunde etableres.

Under disse omstændigheter mener komiteen, at man endnu ikke bør opgi tanken paa anlæg av et torpedobatteri, men fortsætte undersøkelserne.

Samtidig er komiteen enig med departementet i ønskeligheten av at faa en 3dje speciel mineutlægger til disposition og vil foreslaa, at beløpet hertil foreløbig utredes av bevilgningen av 11te august 1915.

I st. prp. nr. 84 — 1916 blev foreslaat (og forslaget bifaldt av Stortinget), at der av det til befæstningerne i Kristianiafjorden den 11te august 1915 bevilgede beløp skulde tillates anvendt 1 million kroner til andre anskaffelser i forsvarsøiemed mot senere refusion, idet bevilgningen ikke antokes at kunne anvendes i de nærmest følgende aar.

Den samme fremgangsmaate antages hensigtsmæssig at kunne benyttes i dette tilfælde, saaledes at der av ovennævnte bevilgning av 11te august 1915 tillates anvendt kr. 600 000,00 til bygning av en speciel mineutlægger m. v. mot eventuel senere refusion for det tilfælde, at det skulde vise sig mulig at anlægge et torpedobatteri.

Komiteens medlem Gausdal stemmer mot indstillingen, idet han mener, at heromhandlede beløp bør indgaa i statskassen, hvis det ikke kan anvendes efter sin hensigt.

I henhold til ovenstaaende vil komiteen indstille til Stortinget at fatte saadan

beslutning:

Stortinget samtykker i, at der av de ved Stortingets beslutning av 11te august 1915 bevilgede kr. 9 750 000,00 til fremskutte befæstninger i Kristianiafjorden m. v. mot eventuel senere refusion tillates anvendt kr. 600 000,00 til bygning av en speciel mineutlægger samt til fabrikation av miner.

Kristiania i militærkomiteen den 4de mai
 1917

Ivar Aavatsmark, C. Sparre, Sem Sæland,
 formand. ordfører. sekretær.